

הרצל בתקשורת

דוח תקופתי (נובמבר 2021)

מאת ד"ר אנטון ברקובסקי

בעיתונות

ד"ר אדם אקרמן כתב על אוצרותיו הרבים של ארכיון המדינה. ביניהם המסמכים מתקופת השלטון העות'מני. "בין האוספים מהתקופה הזו, תוכנית ביקורו של הקיסר וילהלם השני בארץ, כולל גם פגישתם בירושלים על המשלחת הציונית בראשותו של בנימין זאב הרצל".¹

"מודיע" ביקרו את "העיתונות החילונית" בכל הקשור ליחסה כלפי הציבור החרדי והניסיון לכאורה להוקיע את נציגיו מהמערכת הפוליטית ולהפלות אותו מבחינה תקציבית. בסוף הכתבה צוין, כי "...האיבה לחרדים עדיין מפעמת בהם. עדיין עיתונאים רבים סבורים שלהכות בחרדים היא 'מצוה' של הרצל הציוני...".²

"הפלס" ביקרו קשות את הממשלה הנוכחית המנסה לכאורה להפלות את הציבור החרדי, בדגש על לגרום לאברכים לצאת למעגל העבודה ובכך לפגוע ב"עולם התורה". בכתבה צוטטו דבריהם של הוגי דעות חרדים מן העבר, ביניהם - רבי שלמה לורנץ ז"ל: "...לא היינו אף פעם ציונים... ולא ניתפס לציונות גם הלאה. כשם שלא גרסנו את הציונות של ד"ר הרצל, כך גם איננו מקבלים את הציונות של ז'בוטינסקי ולא בשום נוסחה אחרת...".³

כתבה קצרה הוקדשה לרב מוהליבר (אחד מהמייסדים של "חובבי ציון"). הדגש הושם על תרומתו לציונות, על תמיכתו בהרצל ועל נושא העלאת עצמותיו ארצה והנצחתו.⁴

"ג'רוזלם פוסט" גול קולב ציין כמה אפיזודות מחייו של הרצל לאחר שחזרה המדינה השלים את חיבורו "מדינת היהודים". ביניהן: מותו של הברון הירש (היחיד בין הגבירים שלא זכה לקרוא את החיבור), אדישותו של רוטשילד כלפי רעיונותיו של הרצל ופגישתו של חוזה המדינה עם הנסיך של באדן שהוקסס מהרעיון הציוני. הכתבה נחתמה עם ציטוט מימונו של הרצל ובהשוואה בין הרצל ליעקב, וזאת בהתאם לתובנות ספרו החדש של קולב, לפיהן יסד הרצל את "היהדות", גרסה 3.0.⁵

¹ אקרמן, אדם. האוצר הלאומי שנשמר לדורות. החיים הטובים - CLUB 50 (1.11.2021), עמ' 22-23.

² שלום, מ. תזווה כלשהי בעיתונות החילונית. המודיע (1.11.2021), עמ' 3.

³ אין לקפח יזכויות יוצרים. הפלס (3.11.2021), עמ' 2.

⁴ קליין, יאיר. הציוני שזכה לעלות לארץ - אחרי מותו. שבתון (5.11.2021), עמ' 34.

⁵ Kalev, Gol. The day that changed Zionism. Jerusalem Post - magazine (12.11.2021), p. 43.

יעקב חגואל, יו"ר ההסתדרות הציונית העולמית ויו"ר בפועל של הסוכנות היהודית, כתב על חשיבותן של ערבות הדדית והעזרה לזולת. את כתבתו התחיל מציטוט של הרצל, המתאר את החשיבות שביצירת חברת מופת במדינה היהודית שתקום.⁶

כתבה על ההתיישבות היהודית בקניה התפרסמה ב"מקור ראשון". הדגש הושם על ההיסטוריה שלה ועל מאפייניה הייחודיים. צוין כי "תוכנית אוגנדה" שהוצעה להרצל על ידי שר המושבות צ'מברליין קשורה לקניה, שכן התוכנית התייחסה לשטח בעמק הריפט, בתחום מערב קניה של היום.⁷

לקראת חנוכה הופיע פרסום של האירועים החגיגיים במרכז הרצל שבירושלים. ביניהם: "סיור לילי לאור עשיות בהר הרצל" וביקור במוזיאון הרצל - למסע בו יוצגו "תחנות חייו של חוזה המדינה".⁸

ב"מעריב" גדעון קוץ כתב על השיחות שבין המעצמות בנושא הגרעין האיראני. הכותב שם לב לסמליות שבמקום המפגש – "ארמון קובורג" בוניה, הממוקם בכיכר על שם תיאודור הרצל ("...שחזור בשעתו במאמציו לגייס תמיכה בהקמת המדינה העתידית...") – לא רחוק מהכיכר על שמו של ראש העיר האנטישמי של וינה – קרל לוגר.⁹

נשיאת הרפובליקה הסרבית נענתה לבקשתו של יו"ר ההסתדרות הציונית העולמית: היא תסייע בהעלאת ארצה של עצמותיהם של סבו וסבתו של הרצל. בכתבה קצרה בנושא צוינו שאר קרוביו של חוזה המדינה שעצמותיהם הובאו לישראל, והוזכרה השפעתם על הרצל.¹⁰

⁶ חגואל, יעקב. לעמוד לצד האחר. בשבע – השבועון לציבור הדתי – מוסף (18.11.2021), עמ' 14.

⁷ בירנבוים, אליהו. עזרו לאסירי האצ"ל. מקור ראשון – שבת (19.11.2011), עמ' 17.

⁸ זוארץ, מרים. בילוי חגיגי עם ציונות. זמן מבשרת (25.11.2021), עמ' 60.

⁹ קוץ, גדעון. אם ירצו – אין זו אגדה. מעריב - השבוע (30.11.2021), עמ' 3.

¹⁰ ילון, יורי. אין זו אגדה: עצמות סבו וסבתו של הרצל יועלו ארצה. ישראל היום! (30.11.2021), עמ' 13.